

Samarbeidsforum for helikopter-sikkerhet på norsk kontinentalsokkel

c/o Luftfartstilsynet
Postboks 243,
NO-8001 Bodø
Besøksadresse:
Sjøgata 45-47, Bodø

Telefon: 75 58 50 00
Telefaks: 75 58 50 05
rune.saethre@helikoptersikkerhet.no
www.helikoptersikkerhet.no

Medlemmer av Samarbeidsforum for
helikoptersikkerhet på norsk kontinentalsokkel

Referent:
Rune Sæthre

Møteleder:
Anders Røsok

Møtedato
15.03.2018

Møtereferat

Heldagsmøte i Samarbeidsforum for helikoptersikkerhet på norsk kontinentalsokkel 15.03.2018

Møtet ble holdt på Scandic Airport Hotel Stavanger.

Leder av Samarbeidsforumet ønsket velkommen.

1. Gjennomgang av dagens agenda.

Ingen kommentarer – agenda godkjent.

2. Gjennomgang av referat fra møtet i SF 23. november 2017.

Referat fra møtet 23. november 2017 ble godkjent uten kommentarer.

3. Ulykker og hendelser:

Ingen kjente hendelser siden sist møte i SF.

Sven Ove Retland(LT) informerte om videre utvikling etter Bristows nødlanding på Yme. Ifm. modifikasjon av main gearbox på S-92, vil det i nær fremtid sendes brev til SD angående dette arbeid i høst. De nødvendige deler ifm. modifikasjon er nå tilgjengelige fra Sikorsky, og SF ønsker tilbakemelding fra helikopteroperatørene om status på utførelsen av modifikasjonen.

Representant fra SHT var forhindret fra å møte på grunn av sykdom.

Ørnulf Lien(LT) gjennomgikk hovedpunktene i høringsutkastet fra Turøy-ulykken fra SHT. Høringsfristen er satt til 10.04.2018, og endelig rapport etter ulykken forventes utgitt på 2-års dagen for ulykken, 29.04.2018.

Øyvind Solberg(Statoil) meddelte at Statoil ikke hadde fått høringsutkastet. Denne skulle også vært distribuert til Statoil, i og med at de var part i ulykken.

Det ble også gitt en liten orientering rundt ulykken på Svalbard (RA-22312). I og med at det ikke har kommet rapport fra SHT, ble gjennomgangen gjort med referanse til artikkel, utgitt i Teknisk Ukeblad. Leder SF orienterte om LTs rolle på Svalbard. All trafikk er gjenstand for SAFA-inspeksjon (Safety Assessment of Foreign Aircraft).

Henrik Solvorn Fjeldsbø(IE) spurte om informasjon rundt innbrudd på base Kristiansund. Tor A. Horne(CHC) bekreftet at et innbrudd på basen hadde skjedd 01.02.2018. En ruspåvirket person hadde tatt seg inn forbi gjerdet på basen, og satt seg inn i et helikopter (parkert i en rub-hall). Personen hadde

rørt brytere i cockpit, men ikke påført helikopteret annen skade. Personen ble relativt raskt anholdt av politi, og hendelsen er rapportert inn til LT (security).

Jim Urianstad(Bristow) informerte om 2 episoder om compressor-stall på S-92. I begge tilfeller var det skjedd ifm. operasjoner på helidekk med vind fra ugunstig retning.

Konklusjon: Punktet tas til orientering. SF avventer tilbakemelding fra operatørene angående modifikasjon av main gearbox på S-92.

4. Regelverk/orienteringssaker:

a) Status HOFO.

Ørnulf Lien orientert om «HOFO-forskriften». Denne vil i nær fremtid være klar til å sendes ut på høring. I første omgang er det nå satt fokus på operative prosedyrer, og gjennomføringsforskriften vil regulere dette. Forhold som gjelder tekniske organisasjoner/-problemstillinger vil ikke vurderes i denne omgang. Det vil være tilleggskrav, tatt inn fra Norog-066, når det gjelder simulatorentrening, krav til rotor-iceprotection, natt-operasjoner, bruk av PA-anlegg, TAWS, ACAS II, halekamera, og krav til 2 flygere. Dette vil tre i kraft 01.07.2018, men krav til TAWS/ACAS II vil ha overgangsregler. Det er viktig at man tar SPA.HOFO slik den er beskrevet, men endringer kan gjøres gjennom å søke om «alternative means of compliance» (AltMoC).

John Arild Gundersen(NOG) foreslo at helikopteroperatørene påbegynne arbeidet med å søke om en evt. AltMoC relativt raskt. Det må gjøres en risikovurdering, og resultatet må være i «compliance» med SPA.HOFO. LT har informasjonsplikt rundt denne prosessen.

b) Status flyge- og tjenestetidsbestemmelser

Ørnulf Lien informerte om BSL D 2-1 (FTL), Anders Røsok redegjorde om bakgrunnen for FTL for HEMS. EASA har forslag til regler gjeldende for HEMS, og det er rimelig å anta at det er på vei mot det samme regimet, også når det gjelder CAT-operasjoner. Helikopteroperatørene må tenke på en tilnærming mot EASA, og bør starte en prosess for å lage nye regler i sitt manual-verk med tanke på FTL. En arbeidsperiode på et par år kan være tilstrekkelig. EASA vil før eller senere komme på banen med en RMT. Det tilrådes at operatørene setter ned en arbeidsgruppe rundt FTL, og det vil komme et initiativ fra LT etter sommeren 2018.

c) BSL D 5-1.

Ørnulf Lien presenterte endringene som kommer i ny forskrift, og det vil følge med en veiledning til forskriften. Ptil og Sjøfartsdirektoratet har i tillegg forskrifter om bruk av helidekk, og dette må helikopteroperatørene også forholde seg til. Det er introdusert nye definisjoner i forskriften. En rekke kapitler og paragrafer er revidert. Høringsutkastet vil bli sendt ut om kort tid og vil inneholde kryssreferanser fra gammel til ny forskrift.

I tillegg har Avinor laget prosedyrer for flyging til helidekk, og disse er publisert i AIP SUP 10/2017. Denne vil muligens bli samordnet med ny forskrift på et senere tidspunkt når det gjelder informasjon om helidekk.

d) Annet

-Tildelingsbrev fra SD.

Et av delmålene (pkt 1.3) er at LT skal arbeide for økt sikkerhet innen offshore-flyging. Dette innebærer å følge opp tilråkningene i HSS 3b, og implementere SPA.HOFO (samt nasjonal forskrift). Iht. pkt 1.4 skal LT også følge utviklingen av operasjoner i Nordområdene, med hovedvekt på flysikkerhet.

Annet relevant forskriftsarbeid:

-Forskriftsarbeid angående statsluftfart (Politi, SAR, Brannsløkking)

-Arbeid med ny vinterforskrift, BSL D 1-8.

-Forskrift for ruteflyging med helikopter (eks. Bodø-Værøy).

Dette vil bli en forskrift basert på SPA.HOFO, inkludert nasjonale tilleggskrav.

-Anders Røsok informerte om et møte i det engelske forum tilsvarende SF. Viste en presentasjon angående «helicopter survivability». UK CAA har godt med ressurser, og skal ansette 6 nye inspektører for å følge opp Helideck Certification Agency (HCA).

5. Orientering arbeidsgruppe Barentshavet

John Arild Gundersen informerte om status for arbeidsgruppen.

Gjennomgang av liste over punkter som både er gjennomført, og som gjenstår. Gundersen kommer med oppdatering på neste møte i SF.

6. Orientering Avinor

Stein Clason informerte om arbeidet i Avinor som pågår ifm. offshore-operasjoner.

ADS-B er etablert i Heidrun CTA, og selve CTA etableres 26.04.2018. 3 sensorer ble installert i november 2017. Det ble oppdaget en blindsektor i sydlig retning fra Heidrun. Under utredning.

ADS-B etableres på Norne ADS-område 26.04.2018. Avinor planlegger å etablere Norne CTA i løpet av Q4-18/Q1-19. Avinor planlegger å utøke Norne CTA til også å gjelde Aasta Hansteen.

Det skal gjennomføres en test-flyging av Heidrun CTA og Norne ADS-område i uke 14. Testen forventes å vare i 2 dager.

Avinor tar sikte på å etablere ADS-B i Barentshavet 2018-2019.

Det er planlagt å tilføye følgende nye punkter i Helikopter Manual, AIP Norge:

- Nye HTZ
- Nye rapporteringspunkter
- Nye HTZ-kart ENR 6.4-5/6-7
- Nye QNH-områder på Haltenbanken
- Nye ASR/QNH-områder i Barentshavet. Gjelder regioner i nord-østlige områder
- Kart ENR 6.4-3 gjeldende for Finnmark og Barentshavet
- Nye helikopterruter langs kysten av Norge.

Arbeidet med å ferdigstille Helikopter Manual i AIP Norge fortsetter. Det er en del utfordringer med at mange faste offshore-installasjoner (ikke FPSO) er rapportert inn med feil posisjon.

Det skal gjennomføres en stor militær øvelse langs Norskekysten til høsten 2018. Navnet på øvelsen er «Trident Juncture» og skal gjennomføres i november måned. Det må forventes at det kan bli irregulareteter i offshore-trafikken under øvelsens varighet.

Konklusjon: Informasjonen tas til orientering.

7. Sjøgangsbegrensning

Ørnulf Lien(LT) foretok en gjennomgang av sjøgangsbegrensningene. Etter at begrensningene ble innført 01.12.2017., har det tidvis vært store irregulareteter i offshore-trafikken. Dette til tross for at norske

begrensninger ikke er like strenge som begrensningene som er innført på engelsk side. Evaluering av begrensningene er satt til mai 2018.

John Arild Gundersen(NOG) uttalte at en evaluering av begrensningene bør skje i mai 2018, men at en del har ikke vært på plass under prøveperioden (eksempelvis har ikke «delay-koder» vært beskrevet hos helikopteroperatørene). Det ble en diskusjon rundt problematikken med begrensningene, og at ordlyden i bestemmelsene bør vurderes i evalueringen. Det kan også være ønskelig at prøveperioden forlenges til mai 2019, og at det da foretas en endelig evaluering av sjøgangsbegrensningene.

Konklusjon: Det vil bli foretatt en evaluering av sjøgangsbegrensningene i mai 2018, og personer som har deltatt i dette arbeidet vil bli innkalt til møte.

8. Bruk av system for lynvarsling/HTI.

Ørnulf Lien(LT) foretok en gjennomgang.

Dagens varsling for norsk område på IPPC ser ut til å fungere noe bedre enn det engelske systemet man tidligere benyttet seg av. Men det har ikke vært en nedgang i antall rapporterte tilfeller av «static discharge» etter at lynvarsling ble innført, og for å sikre at systemet har den ønskede effekten bør helikopteroperatørene gjøre en kvalitativ evaluering av hva som rapporteres som «static discharge».

9. Sammensetning og arbeidsmåte i SF, inkl. henvendelse fra fagforeninger om deltakelse

Leder av SF foretok en gjennomgang.

Punktet har vært gjenstand for diskusjon i LT. Luftfartsdirektøren må utfordres på arbeidsmetodikken i SF, og en henvendelse til Samferdselsdepartementet rettes for en evt. justering av mandatet til SF. Leder av SF vil henvende seg til Luftfartsdirektøren angående dette.

Det må også gjøres en vurdering om en evt. øvre grense for antall representanter i SF.

Roy Erling Furre(SAFE) mente det må vurderes hvilke rammevilkår det skal være for SF, og at forumet tildeles midler for deltagelse i diverse prosjekter.

Konklusjon: Medlemmene i SF må gjøre seg opp en mening om hvilken form SF skal ha.

10. Eventuelt.

Sekretær oversendte kopi av høringsutkast til «HOFO-forskriften» til alle medlemmene av SF.

Sekretær foreslo også at møtedatoer for 2019 ble fastsatt allerede nå. Datoene er lagt ut på forumets hjemmeside.

11. Neste møte.

- Møteplan for 2018:

- 21. juni
- 13. september
- 6. desember

-Møteplan for 2019:

- 14. mars
- 20. juni
- 12. september
- 5. desember

Rune Sæthre
Sekretær

Samarbeidsforum for helikoptersikkerhet på norsk kontinentalsokkel

Committee for Helicopter Safety on the Norwegian Continental Shelf

Til stede:

Tommy Olsen (NHF), John Arild Gundersen (Norsk Olje og Gass), Øyvind Solberg (Norsk Olje og Gass), Tor-Andreas Horne (CHC), Roy Erling Furre (SAFE), Jim Urianstad (Bristow), Øyvind Jonassen (Norges Rederiforbund), Bryn Kalberg (Ptil), Henrik Solvorn Fjeldsbø (Industri Energi), Stein Clason (Avinor), Petter Atle Walhovd (NF), Sven Ove Retland (LT, observatør), Anders Røsok (LT), Ørnulf Lien (LT, observatør), Rune Sæthre (LT)

Kopi:

Luftfartsdirektøren, Samferdselsdepartementet